

Hedef

Üslup geliştirmeye ilişkin teknikler aslında birçok yazma görevinde bulunur. Aşağıdaki alıştırmalar, cümle ve metin bazında başlayıp farklı metin türlerini de kapsayan çeşitli dil ve üslup geliştirme teknikleridir. Amaç, öğrencilerin ana dilde kullanılan farklı üslup ve ifade biçimlerine ilişkin dil yetkinliklerinin artırılmasıdır.

1. Cümleleri Uzatma ve Kısaltma Alıştırmaları

2.-9. Sınıflar

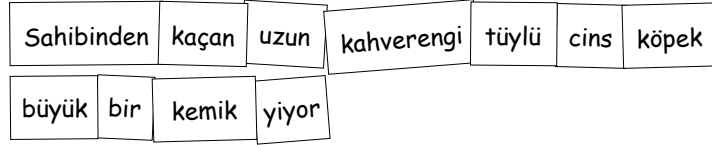
30 dk.

Materyal:

Uzun cümleleri kısaltma etkinliği için önceden hazırlanmış küçük kartlar (8-10 kelimedenden oluşan bir cümle). Öğrencilerin kuracakları cümleler için boş kart veya kâğıt şeritler.

Cümleleri uzatma tekniğinde cümleler, yüklem, sıfat, tümce veya benzer dil öğeleri eklenerek uzatılır. ("Genç kadın şarkı söylüyor." → "Roma'daki ünlü konservatuardan mezun olan genç ve şık kadın, tarihi konser salonunda duygu dolu şarkılar söylüyor."). Cümleleri kısaltma alıştırmalarında ise, tam tersine, temel cümle kalana kadar diğer unsurlar cümleden çıkarılır. "Sahibinden kaçan, uzun kahverengi tüylü cins köpek büyük bir kemik yiyor." → "Köpek kemik yiyor".

Öğrenciler, cümleleri uzatma ve kısaltma alıştırmalarını yaparken, eğlenceli bir biçimde cümle düzeyindeki dil yetkinliklerini geliştirirler.

Seçenekler:

- Öğretmen, ilk önce sınıf ortamında bir veya birkaç örneği uygulamalı olarak gösterir. Sonra her öğrenciye (veya ikili gruplara) kısa bir cümle ile birlikte birkaç kâğıt şerit verir. Öğrenci, verilen kısa cümleden yola çıkarak mümkün olduğunca uzun bir cümle kurar ve onu kâğıt şeride yazar (cümleyi uzatma tekniği).
- Öğretmen, sınıfa kısa bir cümle verir. Örnek: "Köpek havlıyor." Her öğrenci cümleye bir öge (sıfat, yüklem, tümlec vs.) ekler. "Hasta köpek havlıyor", "Hasta köpek saatlerce havlıyor", "Hasta köpek aç olduğundan saatlerce havlıyor". Alıştırma ilk önce sözlü, sonra yazılı yapılır.
- Cümleyi kısaltma alıştırmaları için bir hikâyeden uzun bir cümle seçilebilir. Ana cümlelerin bir parçası olmayan tüm dil öğeleri teker teker cümleden çıkarılır.
- Cümleyi uzatma tekniği, birçok kısa cümleden oluşan bir metinle de uygulanabilir. Öğrenciye verilen görev: Cümle uzatma tekniği ile metnin uzunluğunu en az 2 katına çıkar.